

DREPT DE MUNCA LA STUDENȚI CONCOMITENT CU STUDENTIE

Autor: DOMANCIUC Ivan
Conducător științific: V., Rosca
Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Sunt din ce în ce mai mulți studenți care lucrează în timpul facultății. Lipsa banilor, dar și câștigarea experienței sunt principalele motive pentru care studenții își sacrifică timpul liber. Când nu sunt la facultate, mulți studenți din Chisinau sunt la locurile de muncă. Chiar dacă nu își găsesc un job în domeniul în care se pregătesc în facultate, tinerii vor să-și câștige singuri banii de buzunar. Fie că vor să fie independenți financiar, fie vor să câștige experiență, mulți dintre studenții aleg să lucreze în timpul facultății.*

Cuvinte cheie: *salariu, student, munca, cumatrism, Yellow Card.*

I. Poate studentul să facă studenție și să lucreze concomitent oficial?

Salariul reprezintă orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată. La stabilirea și achitarea salariului nu se admite nici o discriminare pe criterii de sex, vîrstă, handicap, origine socială, situație familială, apartenență la o etnie, rasă sau naționalitate, opțiuni politice sau convingeri religioase, apartenență sau activitate sindicală.

Independența financiară îi împinge pe unii studenți să lucreze în timpul facultății, indiferent de domeniu, dar fără să-și abandoneze sau să-și neglijeze facultatea. Valeria P. este studentă și în weekenduri lucrează ca ospătar la diferite evenimente: „Lucrez de patru ani ca ospătar și fac asta pentru a câștiga un ban. Nu este ușor să pierzi nopțile în weekenduri și lunea să o iei de la capăt cu facultatea, dar nu este imposibil. Oricine vrea poate să lucreze și să și învețe. Important este să ai voință și să îți dorești să faci ceva în viață. Până acum, am lucrat așa pentru că nu am avut studiile terminate, dar după ce o să absolv facultatea o să încerc să mă angajez în domeniu“. Alt student care lucrează în timpul facultății, iar jobul său nu are nici o legătură cu domeniul pentru care se pregătește, este Cristian Păun, șofer de taxi: „Întotdeauna mi-a plăcut să nu depind de nimeni. Îmi place să am banii mei, să nu le mai cer părinților și să nu îmi ceară nimeni socoteală pe ce îi cheltuiesc. Sunt student la Mecanică și nu mi-e rușine să recunosc că lucrez pe taxi. Timp liber nu prea mai există pentru mine pentru că, atunci când nu sunt la serviciu, sunt la facultate și invers“.

Stagiul de practică ar putea fi considerat drept experiență de muncă, iar autoritățile publice ar putea fi obligate să ofere locuri de practică în proporție de 10 la sută. Un proiect de lege în acest sens a fost propus de liberal-democrați. Potrivit autorilor proiectului, documentul va permite tinerilor să se angajeze mai ușor în câmpul muncii. Inițiativa legislativă vine în contextul Zilei Internaționale a Studenților, care este marcată pe 17 noiembrie.

“Experiența dobândită în timpul practicii va fi considerată experiență de muncă, respectiv, va fi trecută în carnetul de muncă. Autoritățile, instituțiile publice și întreprinderile de stat, vor scoate anual locuri de practică în proporție de 10 la sută din numărul de angajați”, a declarat, deputatul PLDM, George Mocanu.

La rândul lor, tinerii afirmă că acest proiect ar veni în ajutorul lor, în cazul când va fi aprobat de Parlament. Cei mai mulți dintre studenți se plâng că-și găsesc cu greu un loc de practică. Ei spun că și angajarea în câmpul muncii le dă mari bătăi de cap.

“Dacă doi din zece studenți se pot angaja ușor, atunci ceilalți au multe dificultăți în procesul de angajare, pentru că fiecare proprietar are nevoie de un angajat cu stagiul. Acum angajatorii își iau la muncă rudele sau prietenii (Cumatrism). Când mergi ca să obții un stagiul de practică spun să vii peste două zile sau că acum nu au locuri”, au declarat pentru Mesager mai mulți tineri.

Datele oficiale arată că în întreprinderile și instituțiile de stat din Republica Moldova activează peste 320 de mii de angajați.

Cîte ore pe săptămînă studentul poate lucra și cum se răsplătește munca?

Structura salariului, condițiile și sistemele de salarizare:

- (1) Salariul include salariul de bază (salariul tarifar, salariul funcției), salariul suplimentar (adaosurile și sporurile la salariul de bază) și alte plăți de stimulare și compensare.

- (2) Retribuirea muncii salariatului depinde de cererea și oferta forței de muncă pe piața muncii, de cantitatea, calitatea și complexitatea muncii, de condițiile de muncă, de calitățile profesionale ale salariatului, de rezultatele muncii lui și/sau de rezultatele activității economice a unității.
- (3) Munca este retribuită pe unitate de timp sau în acord atît în sistemul tarifar, cît și în sistemele netarifare de salarizare.

Activitatea la aceeași întreprindere fără deținerea funcției prevăzute în schema de încadrare îndeplinirea funcțiilor de șef de cabinet, de laborator și de secție de către cadre didactice din școli, gimnazii, licee și din instituțiile de învățămînt postuniversitar și profesional, activitatea pedagogică a lucrătorilor de conducere și a altor salariați din instituțiile de învățămînt, conducerea comisiilor pe obiecte și ciclu, lucrul de conducere a instruirii în producție și practicii elevilor și studenților, orele de serviciu peste norma lunară a timpului de muncă prestate de lucrătorii medicali etc.). Exercițarea unor obligațiuni, pentru care este stabilit un supliment la salariu (tarif) în procente sau în lei.

Studentii au voie să lucreze 35-40 ore pe săptămîna.

Experiența primită va fi luată în considerație? se va lua în calcul și se va însemna în cartea muncii?

De exemplu, Roxana Sorică, studentă în anul III la Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, este una dintre tinerele care a ales să lucreze ca să se poată întreține: „Este foarte obositor să fii student și să și lucrezi, dar ai și avantaje. În primul rînd, este vorba de partea materială, iar în al doilea rînd am învățat multe lucruri noi. Eu lucrez ca sales assistant la un magazin de îmbrăcăminte. Nu este foarte greu ceea ce fac, însă problema intervine atunci cînd merg și la facultate pentru că este destul de obositor. Am vrut să mă angajez deoarece studenților care termină acum o facultate nu li se acordă nici o șansă dacă nu au și experiență. Pentru nimeni nu contează dacă ai terminat facultatea cu media 10. Nimeni nu o să se uite la notă pe CV pentru că se caută experiență“.

Un alt exemplu este Mihnea Socol, student în anul II la Jurnalism, care preferă să-și petreacă timpul liber muncind și cîpătînd experiență chiar în domeniul în care se pregătește: „Sunt content writer la BlogAwards (redactor - n.r.) și PR. Ceea ce fac mi se potrivește din moment ce sunt la Facultatea de Jurnalism și în anul I chiar am avut cursuri despre relații publice. În plus, am și o diplomă pentru aceste cursuri. Cred că acest lucru m-a ajutat să-mi găsesc mai ușor acest job. Am vrut să încep să lucrez din timpul facultății pentru a fi obișnuit cu munca și pentru a avea mai multă experiență trecută în CV. Este foarte solicitant pentru că în fiecare zi, după ce termin cursurile, trebuie să încep serviciul. Programul flexibil pe care îl am la acest loc de muncă este un avantaj pentru mine ca student, permițîndu-mi să merg la cursuri. Un dezavantaj ar fi timpul liber pe care nu mai pot să-l petrec cu prietenii“. „Eu sunt profesoară de geografie și, după ce termin orele cu elevii, vin și la master. Este destul de solicitant, dar mă bucur foarte mult că am reușit să ajung să lucrez în domeniul pentru care m-am pregătit. Sunt foarte mulți tineri care termină facultatea și ajung să lucreze pe niște posturi unde ar putea să muncească chiar dacă nu ar avea studii superioare. Munca în timpul facultății îi ajută pe studenți să se dezvolte mult și să câștige experiența de care au nevoie“, spune Mihaela Pasă.

„Cred că este bine ca studenții să aiba un job încă din timpul facultății, pentru că le lipsește contactul cu lumea reală. În facultate, ei se raportează doar la familie, profesori și la prieteni care, de regula, sunt de aceeași varsta și au o experiență limitată. Personal, prefer să angajez tineri cu ceva experiență pe piața forței de muncă,“ menționează antreprenorul.

Facultăți care ajută tinerii să-și găsească de lucru:

Unul din domeniile care garantează posturi de muncă este cel al tehnologiilor informaționale. De exemplu, la încheierea anului de studii 2012-2013, 327 de tineri au absolvit Facultatea de calculatoare, informatică și microelectronică din cadrul Universității Tehnice din R. Moldova. Dintre aceștia, 176 au studiat la specializarea tehnologii informaționale. Decanul facultății, Ion Balmuș, afirmă că primește în fiecare zi scrisori și apeluri din partea companiilor IT care au nevoie de noi specialiști. „La Tîrgul locurilor de muncă din luna mai au fost depuse peste 240 de oferte din partea angajatorilor din domeniul IT, iar mulți studenți din anul II deja încep să lucreze. Evident, aceștia acceptă, pentru început, salarii modeste, doar să capete experiență.

Cum la ei? Experiența a studenților internaționali :

Student în UK(United Kingdom) au dreptul de munca ca angajat de 20 de ore pe durata semestrelor / trimestrelor și nelimitat în vacanțe, numai dacă aveți un certificat de înregistrare, numit Yellow Card pentru studenți care îți permite să te angajezi. Yellow Card este valabil pe toată perioada studiilor plus încă 4 luni după ce ai terminat studiile. Avînd statutul de student și obținînd Yellow Cardul puteți munci pînă la 20 de ore pe săptămîna pe durata studiilor (in regim part-time) și puteți munci oricîte ore doriți pe durata

vacanțelor (în regim full time). Vacanțele includ și zilele de sarbatoare națională numite Bank Holidays. Ca student în UK aveți dreptul de muncă ca self-employed (adică ai propria afacere și-ți plătești singur taxele) fără să fie necesar să aplicați pentru yellow card ca self-employed, ci numai să vă înregistrați. Înregistrarea se face după ce ați început munca. Va trebui să demonstrezi că lucrezi ca self employed prin a arata contracte încheiate cu clienții sau chitanțe de plată (invoices).

Concluzie:

La universitate se pune accent mare pe teorie și mai puțin pe practică și deseori tinerii, deși au o diplomă în buzunar, nu pot face față atunci când se angajează. Mulți dintre tineri aleargă după posturi de lucru cu renume, dar se întâmplă că acolo salariile sunt mai mici. Și, pentru că nu le convine, rămân în afara sferei de muncă. Numărul șomerilor în anul 2012, estimat conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii, a fost de 67,7 mii, fiind cu 16,3 mii mai mic față de 2011. Șomajul a afectat într-o proporție mai mare bărbații – 62,3% din totalul numărului de șomeri, la fel și persoanele din mediul urban – 64,3%. Disparități semnificative s-au înregistrat între rata șomajului în mediul urban – 7,3%, față de mediul rural – 3,9%. *Numărul descurajaților, în creștere!!!*

Bibliografie:

1. Codul Muncii Republicii Moldova/ Art 128,135.
2. Regulamentului cu privire la condițiile de muncă/
<http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=292478&lang=1>
3. Dilema studentilor: Sa lucreze sau nu in timpul facultatii/ <http://www.wall-street.ro/slideshow/Careers/98514/Dilema-studentilor-Sa-lucreze-sau-nu-in-timpul-facultatii.html>
4. Facilități pentru studenți, de ziua lor /<http://trm.md/ro/social/facilitati-pentru-studenti-de-ziua-lor/>